

BATI BALKANLAR VE TÜRKİYE İÇİN YATAY DESTEK 2019-2022

HAKLARINIZ İÇİN: AVRUPA STANDARTLARINA DOĞRU

***Yargılama Usullerinde Video Konferans:
İnsan Hakları Standartları***

Çevrimiçi Yuvarlak Masa Toplantısı, 18 Haziran 2020

***Sn. Doç. Dr. Maria Filatova, Laboratory of International Justice (Uluslararası Adalet
Laboratuvarı) Başkanı ve Hukuk Fakültesi, İktisat Yüksekokulu***

Bu proje Avrupa Birliği ve
Avrupa Konseyi tarafından
finanse edilmektedir

Bu proje Avrupa Konseyi
tarafından yürütülmektedir

BATI BALKANLAR VE TÜRKİYE İÇİN YATAY DESTEK 2019-2022

HAKLARINIZ İÇİN: AVRUPA STANDARTLARINA DOĞRU

- Rusya Deneyimi:
- *Karantina 2020:* Mahkemeler çalışmayı tamamen durdurmamış; davalar 3 gruba ayrılmıştır:
  - *acil davalar* (tutukluluk duruşmaları, ceza kovuşturmasında diğer acil konular, bazı kabahat davaları, reşit olmayanların korunması) - standart tedbirlerle yapılan çevrimdışı duruşmalar; mümkünse video konferans yönetiminin kullanımı (genel mahkemelerde çevrimiçi duruşmalar için teknik altyapı mevcut değildir)
  - *Acil olmayan davalar:* Duruşmalar durdurulmuş veya ertelenmiştir.
  - *Hakimin takdir yetkisi:* «acil» olarak nitelendirilmeyen davalarla ilgilenmek
- *Belgelerin ve taleplerin sadece çevrimiçi ortamda dosyalanması;*
- *Ticari mahkemeler :* Nisan 2020'den itibaren N dava için çevrimiçi duruşmalara başladı
- Genel (asliye, ceza, idari davalar) ve ticari mahkemeler arasındaki fark

BATI BALKANLAR VE TÜRKİYE İÇİN YATAY DESTEK 2019-2022

HAKLARINIZ İÇİN: AVRUPA STANDARTLARINA DOĞRU

- Rusya Deneyimi:
- Covid salgını öncesi: Video konferans kullanımı: Çevrimdışı duruşmalara uzaktan katılım sağlamak için (taraflar, tanıklar, bilirkişiler)
- Karantina öncesinde, duruşmalar tam anlamıyla sanal ortamda yürütülmemekteydi
- Covid sonrası: Sanal gerçekliğe yakın ve giderek gelişen deneyimler
- *16 Haziran 2020 tarihi itibariyle* 10300 dava, çevrimiçi olarak dinlenmiştir (ticaret mahkemeleri).
- 17000'den fazla duruşmanın çevrimiçi olarak yapılması planlanmıştır (ticaret mahkemesi).
- «*Karma*» duruşma: Taraflar/avukatların çevrimiçi katılımıyla duruşmanın çevrimdışı olarak yürütülmesi.

- Usuli Güvenceler: Tarafların/avukatların tanımlanması
- *Kilit Nokta:* Bilgi Güvenliği ve Tanımlaması
- Ticaret mahkemeleri: sadece yetkilendirilmiş kişilerin giriş yapabildiği özel platform kullanımı (Resmi kamu hizmetleri web sitesi «Gosuslugi» vasıtasıyla tanımlama)
- Genel mahkemeler: herhangi özel bir platform kullanımı yok; acil çevrimiçi duruşmalar için bazen WhatsApp uygulaması kullanılmış, güvenlik düzeyi düşük

- Delil İncelemesi: Temel Sorunlar
- *Tanık incelemesi:* Tanık kimliğinin belirlenmesi (başka bir mahkemedeki video konferans noktası vasıtasıyla - Kimlik belirleme mümkün; tamamen çevrimiçi ise - henüz çözüm yok)
- *Belgelerin incelenmesi:* belgelerin duruşmadan önce sisteme yüklenmesi; ideal olarak - mahkeme ve tarafların / avukatların ortak erişimi; halihazırda - sadece ekran paylaşma imkanı
- Gerekli görülmesi halinde belgelerin orijinalleri nasıl görüntülenir veya incelenir? - *henüz çözüm yok*
- Not: Davanın esasına ilişkin duruşmadan önce deliller açıklanmalıdır, sert yaptırım yok - tarafların uyumsuzluğu

BATI BALKANLAR VE TÜRKİYE İÇİN YATAY DESTEK 2019-2022

HAKLARINIZ İÇİN: AVRUPA STANDARTLARINA DOĞRU

- Usuli Güvenceler: Çevrimiçi duruşma boyunca avukatlar ile iletişim
- *Ceza Kovuştaması (tutuklama duruşmaları vb.)* Genellikle ilgili sanığın kişisel katılımı, gözaltı merkezi/bir başka mahkemeden video konferans yoluyla duruşmaya katılım mümkün
- *Hukuk davaları/ticari davalar: Avukat tek başına katılım sağlayabilir ancak müvekkili ile bağlantılı halde olmalıdır*
- Acil durumda ara verme talebi

- Teknik Hususlar
- *Özel çevrimiçi platform kullanımı = daha düşük risk*
- *Duruşma öncesinde kontrol listesi*
- *İdeal olarak - duruşma öncesinde farazi duruşma yapılması (Rus mahkemelerinde kullanılmamakla birlikte özellikle ICC (MTO Tahkim Divanı) tarafından çevrimiçi tahkim davaları için önerilmektedir)*
- Eğer sorun devam ediyorsa – duruşmanın ertelenmesi

- Rusya Deneyimi:
- *Yasal Düzenleme* : Karantina uygulamasına geçildikten kısa bir süre sonra (29 Mart 2020) Yargıtay kararı yayınlanmıştır.
- Haziran 2020: Hükümetin *Çevrimiçi Yargılama İşlemlerine İlişkin Kanun Tasarısı*
- Teknik konuların yanı sıra usulî güvencelere de yer verilmesi (diğer tarafların delillerini görme, mahkemeye etkileşim, delil incelemesi, duruşmaların ertelenmesi, vb.)